

організацій, оцінки їх ліквідності, платоспроможності та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності.

Існування величезної маси фінансового капіталу з численними і багатофункціональними механізмами обумовлює глибоку зацікавленість капіталу в його розміщенні, тобто весь даний ринок знаходиться в очікуванні об'єкта фінансування — підприємства. Ринок створений для того, щоб задовольняти запити і надії підприємства. Вартість капіталу формується винятково у процесі співробітництва між двома ринками — ринком фінансів і ринком виробництва. Необхідно активно рухатися назустріч ринку капіталу. У процесі активного розвитку цього ринку за останні 200 років вироблені основні правила функціонування капіталу. Логіка появи таких правил виходить з елементарних бажань інвесторів зберегти свої кошти, мінімізувати ризик їх втрати. Якщо підприємство бажає взяти участь у цьому процесі, то, відповідно, насамперед, повинне грати за сталими правилами. Для цього потрібно знати і виконувати існуючу систему взаємин. Знання правил і суворе їх виконання — головна умова участі підприємства в інвестиційному процесі. Крім того, інвестора цікавить не формальне керівництво компанією, а особи, які за нею стоять. Йому потрібна точна інформація, яким чином і поміж ким будуть розподілятися прибутки у разі надання інвестиції. Необхідно лише переконливо довести його переваги у порівнянні з конкурентами. Потрібні і ретельний опис ринку і свого місця на ньому, і розуміння конкурентів і перспективи.

Вартість капіталу є масштабом порівняння, найкращим варіантом з найбільшою корисною вартістю капіталу

Метод аналізу ризику використовують при обґрунтуванні рішень, шляхом розподілу ймовірнісних значень цільової величини інвестицій за багатьма факторами впливу, при різних значеннях вхідних даних та ймовірності їх зміни..

Отже, на основі вищезазначеного можна зробити висновок, що на конкурентоспроможність корпорації впливає низка факторів. Залежно від галузі функціонування корпоративних структур, ступеня його самостійності (інтегрованості), вибору пріоритетних напрямів у дослідженні конкурентоспроможності підприємства доцільно обирати ту чи іншу систему факторів конкурентоспроможності підприємств. Важливим є розуміння того, що за правильного управління кожен фактор здатний сприяти формуванню додаткових конкурентних переваг, тому важливим є визначення методів і напрямків управління факторами конкурентоспроможності корпорації.

Література:

1. Друрі К. Управлінський і виробничий облік: Пер. з англ.; Підручник. – М.: ЮНІТІ-ДАНА, 2002.
2. Ентоні А. Аткинсон, Раджив Д. Банкер, Роберт С. Каплан, С. Марк Янг. Управлінський облік. 3-є видання-М.: Видавничий дім «Вільямс», 2005.
3. Міддлтон Д. Бухгалтерський облік і прийняття фінансових рішень: пер. з англ./Д. Міддлтон; під ред. І.І. Єлісєєвой. – М.: Аудит; М.: ЮНІТІ, 1997.
4. Уорд Кит. Стратегический управленческий учёт / Пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2002. – 448 с.: ил.
5. Хорнгрен Ч.Т., Фостер Дж. Бухгалтерський облік: управлінський аспект: Пер. з англ./Під ред. Я. В. Соколова. – М.: Фінанси і статистика, 2001.
6. Bromwich M. The case for strategic management accounting: the role of accounting information for strategy in competitive markets // Accounting. Organisation and Society. – 1990. - № 1. P. 27-46.
7. Cooper R., Kaplan R.S. Measure costs right: make the right decisions // Harvard Business Review. – 1988. - September/October - P. 96-103.
8. Innes J. Strategic Management accounting, in tones, J (ed.). Handbook of Management accounting, Gee, Ch. 2., - 1998. – 968 p.

Хуторна М.

Черкаський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»

РОЗВИТОК МЕТОДОЛОГІЇ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕДУМОВ ФІНАНСОВІЙ СТАБІЛЬНОСТІ КРЕДИТНИХ УСТАНОВ

Зростання частоти виникнення банківських криз та гостроти їх прояву, зокрема, довготривалі макроекономічні спади та суттєві бюджетні втрати обумовили активність наукового пошуку методичного інструментарію діагностування економічних передумов фінансовій нестабільності кредитних установ. Першочергово увага наукової спільноти спрямована на розробку інструментарію превентивного виявлення ознак фінансової крихкості. У даному контексті все більшої популярності набуває індикативний метод, прикладами застосування якого є: індикатори фінансової стійкості, розроблені МВФ; індикатори раннього попередження, розроблені Банком міжнародних розрахунків; індикатор раннього попередження валютних криз (Damocles), розроблений компанією Nomura; система глобальних індикаторів досягнення цілей сталого розвитку, розроблені ООН та інші системи оцінки.

Відмінність різних індикативних підходів до оцінки фінансової стабільності розкривається у змісті показників, які беруться до уваги. Останнє залежить від вибору об'єктів оцінки. Так, індикативно досліджуючи економічні передумови фінансовій стабільності, науковці діагностують її за такими напрямками: 1) монетарні параметри економіки (Petrova and Gribincea, 2017; Kim etc, 2012); 2) стан зовнішньоекономічної діяльності країни (CGFS, 2014); 3) динаміку економічного зростання країни (BIS, 2010; Liu and Hsu, 2006); 4) глобальні макроекономічні дисбаланси (UNECE, 2011); 5) ділову активність економічних агентів на кредитному ринку (Aldasoro etc, 2018). Кожен із зазначених напрямів має безпосередній вплив на фінансову стабільність, однак різну ефективність з позиції їх використання для індикативної оцінки економічних *передумов* фінансовій стабільності. На нашу думку, це пов'язано з тіснотою взаємозв'язку та довжиною часового лагу між змінами у розрізі зазначених економічних напрямів та станом кредитних установ у континуумі фінансової стабільності. Вважаємо, що за цими критеріями найбільш доцільним є останній із зазначених напрямів.

Базельський комітет у рамках систематичного моніторингу стану економічного середовища банківського сектору на основі використання індикаторів раннього попередження застосовує показник «Кредити надані банками / ВВП» (Credit-to-GDP), а з березня 2018 також виділив субіндикатор «Кредити надані банками домогосподарствам / ВВП», обґрунтувавши його практичну значущість (Aldasoro etc, 2018). Втім вважаємо, що для оцінки економічних передумов фінансовій стабільності кредитних установ також важливо здійснювати моніторинг зміни фінансової поведінки економічних агентів нефінансового сектору з приводу вибору ними джерел фінансування власних капітальних інвестицій (об'єктом спостережень, насамперед, є суб'єкти підприємницької діяльності). Як методологічний базис обрано теорію фінансової нестабільності Х. Мінські, згідно з якою основними передумовами фінансової нестабільності сектору кредитних установ є зміна пріоритетів у виборі джерел фінансування інвестицій (за рахунок операційного прибутку або запозичених фінансових ресурсів), а також масштаби використання механізму перекредитування для погашення попередньої заборгованості, які є тими індикативними сигналами про зміну режиму фінансування, а отже, циклічного переходу економіки та економічних агентів з континууму станів фінансової стабільності до фінансової нестабільності (Minsky, 1992).

Застосування теорії Х. Мінські для дослідження економічних передумов фінансової стабільності кредитних установ потребує певного абстрагування. Трансформували рівність (1), яка відображає основний зміст теорії Х. Мінські, формалізовано залежність обсягу запозичень економічних агентів від трьох показників: вартості боргових фінансових інструментів; прибутковості господарської діяльності економічних агентів (використано показник прибутковості активів); інвестиційної активності економічних

агентів (представлено як співвідношення обсягів їх капітальних інвестицій в основний капітал до сукупних активів), що характеризує потенціал економіки до зростання (див. (2)).

Рівняння стану рівноваги згідно з Х. Мінські:

Обсяг операційного прибутку, сформованого фірмами (P) + Обсяг запозичень, залучених фірмами (B) = Обсяг інвестицій в основний капітал, здійснених фірмами (I) + Обсяг зобов'язань нефінансових корпорацій з оплати послуг за користування зовнішніми запозиченнями (V) (1)

$$P + B = I + V;$$

$$B = \frac{I-P}{A} \cdot A + \frac{V}{D} \cdot D = (g - r) \cdot A + i \cdot D, \quad (2)$$

де g – активність інвестиційної діяльності нефінансових корпорацій; r – прибутковість активів нефінансових корпорацій; i – вартість кредитних ресурсів для нефінансових корпорацій; A – обсяг активів нефінансових корпорацій; D – обсяг залучених коштів нефінансовими корпораціями.

Для обґрунтування критеріальних значень показників для превентивного моніторингу ознак зміни станів економічного середовища проведено емпіричне дослідження на прикладі 31-єї країни, до переліку яких включено всі країни-члени Європейського Союзу, а також 3 країни, які є або кандидатами у члени (Туреччина), або країни, які змінили свій намір про вступ до ЄС (Ісландія, Норвегія). Врахування їх відмінностей за рівнем економічного розвитку здійснювалося на підставі методу кластеризації. Джерелом інформації для аналізу економічної статистики 31-єї країни слугував інформаційний ресурс EuroStat.

Для оцінки економічних передумов фінансової стабільності сектору кредитних установ, спираючись на теорію Х. Мінські, пропонуємо:

1. Ранжувати стани економічного середовища за різновидами режимів фінансування інвестицій нефінансовими корпораціями на підставі використання двох показників: коефіцієнт кредитного навантаження на стан нефінансових корпорацій (співвідношення загальної заборгованості нефінансових корпорацій за борговими фінансовими інструментами та обсягу прибутку до оподаткування (EBT)); розрив між значеннями коефіцієнта активності інвестиційної діяльності нефінансових корпорацій та прибутковості активів нефінансових корпорацій.

2. При переході від одного стану економічного середовища до іншого слід виділити «сіру зону», яка б дозволяла завчасно ідентифікувати зміну джерел фондування інвестиційної діяльності нефінансовими корпораціями. Це є важливим, оскільки забезпечення/підвищення/відновлення фінансової стабільності сектору кредитних установ на кожному з її рівнів (високому, задовільному, пороговому) потребує завчасного вибору специфічних методів та інструментів впливу різних суб'єктів цього процесу.

У результаті проведеної роботи вважаємо за доцільне ранжувати економічне середовище функціонування сектору кредитних установ у розрізі забезпеченого, спекулятивного та Понці-стану за такими кількісними критеріями:

1) забезпечене економічне середовище характеризується виконанням таких умов:

$$\begin{cases} g - r \leq -2\% \\ 0 < \frac{Debt}{EBT} < 200\% \end{cases};$$

де $(g - r)$ – це розрив між коефіцієнтом активності інвестиційної діяльності нефінансових корпорацій та прибутковістю їх активів (%); $Debt$ – кредитна заборгованість нефінансових корпорацій перед кредитними інституціями; EBT –

прибуток нефінансових корпорацій до оподаткування; $\frac{Debt}{EBT}$ – коефіцієнт кредитного навантаження на нефінансові корпорації.

2) спекулятивне економічне середовище має місце якщо:

$$\begin{cases} -2\% < g - r \leq 10\% \\ 200\% \leq \frac{Debt}{EBT} \leq 500\% \end{cases}$$

3) кількісні рамки Понці-стану описуються так:

$$\begin{cases} g - r > 10\% \\ \left[\begin{aligned} \frac{Debt}{EBT} &> 500\% \\ \frac{Debt}{EBT} &< 0\% \end{aligned} \right. \end{cases}$$

Зауважимо, якщо показники по-різному характеризують режими фінансування інвестицій нефінансовими корпораціями, то, з метою дотримання принципу завчасної обачності, обирається той, що формує складніші умови для забезпечення фінансової стабільності кредитних установ.

Література:

1. Aldasoro, I., Borio, C., Drehmann, M. 2018. "Early warning indicators of banking crises: expanding the family". BIS Quarterly Review.
2. Bank for International Settlement. 2010. "Assessing the macroeconomic impact of transition to stronger capital and liquidity requirement". Final Report, BASEL.
3. Kim, H.J., Shin H.S., Yun, J. 2012. "Monetary aggregates and the central bank's financial stability mandate", Princeton University Paper for the Federal Reserve Conference on Central Banking: Before, During, and After the Crisis, 23-24 March
4. Liu, W., Hsu, C. 2006. "Role of financial development in economic growth: experiences of Taiwan, Korea, and Japan", *Journal of Asian Economics*, 17:667-690.
5. Minsky, H. P. 1992. "The Financial Instability Hypothesis". The Jerome Levy Economics Institute of Bard College. Working Paper No 74. 10 p.
6. Petrova, T., Gribincea, C. 2017. "Monetary indicators of the financial stability of the republic of Moldova". *The Journal Contemporary Economy*, 2 (4):117-124.
7. Committee on the Global Financial System. 2014. "Trade finance: developments and issues". CGFS Papers No 50.
8. United Nations Economic Commission for Europe. 2011. "The Impact of Globalization on National Accounts". Joint work by UNECE, Eurostat, and the Organisation for Economic Co-operation and Development, under the chairmanship of Statistics Netherlands

Чеберяк А.М., Сівка Д.М.

072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 3 курс
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри страхування Димніч О.В.

АНАЛІЗ ЗАКОНОПРОЕКТІВ ПРО ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ СОЦІАЛЬНЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

У системі заходів щодо поліпшення соціальної захищеності громадян важливе місце посідає забезпечення їм можливості одержати необхідну, своєчасну та якісну медичну допомогу.

Сучасні системи охорони здоров'я та існуючий рівень фінансування галузі не дозволяють повною мірою забезпечити право громадян на безоплатну медичну допомогу на рівні, передбаченому міжнародними стандартами та законодавством України. Протягом останніх двох років державні витрати на охорону здоров'я коливаються в межах 2,6 – 2,8% від ВВП. При цьому, за рекомендаціями ВООЗ, витрати на систему охорони здоров'я повинні становити приблизно 6% від ВВП. Таке